

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ЯК ОСНОВА ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ

Ступак Андрій Леонідович

аспірант відділу теорії держави і права

Інституту держави і права

ім. В.М. Корецького НАН України

Науковий керівник:

Пархоменко Н. М.

доктор юридичних наук,

Заслужений юрист України,

вчений секретар Інституту держави і права

ім. В. М. Корецького НАН України

В юридичній науці існує ряд понять, які пов'язані із здійсненням правових приписів у поведінці, діяльності суб'єктів права, зокрема, такі поняття, як правореалізація (реалізація норм права), здійснення права (норм права), дія права, правове регулювання, правомірна поведінка, законність, правопорядок.

Є. Трубецький стверджував, що право є порядок, що регулює відносини окремих осіб у людському суспільстві; правовий порядок має на меті запровадження миру між людьми. Право – це об'єктивний порядок, що регулює відносини людей у суспільстві [1, с. 5].

Правовий порядок – мета і результаті існування права. Саме право закріплює моделі належної поведінки, межі свого впливу на суспільні відносини, окреслюючи сферу, в якій можливий правопорядок. Право регламентує прийоми, способи і засоби впливу на поведінку суб'єктів. Отже, право закріплює систему заходів з установаження та підтримання правопорядку і виступає організаційною юридичною передумовою останнього [2, с. 522].

Можна зазначити, що реалізація правових норм досягається завдяки правомірній поведінці. Зокрема, через правомірну поведінку, з реалізацією норм права пов'язаний і правопорядок.

В юридичній літературі зазначається, що реалізація норм права втілюється у правомірній поведінці учасників суспільних відносин. Водночас, правомірна поведінка розглядається як соціально корисна поведінка, яка відповідає

інтересам суспільства, держави і окремих осіб, зафіксована в нормах права і гарантується з боку держави [3, с. 176].

В. Копейчиков зазначає, що реалізація права – це різноманітний процес практичного здійснення правових вимог у діяльності тих чи інших суб'єктів [4, с. 210]. Саме через реалізацію норм права досягається результат, зміст якого був закладений законодавцем при виданні норми права. Тому своєчасна й точна реалізація правових норм є найважливішою передумовою додержання та зміцнення правопорядку.

Реалізація права має величезне значення, зокрема: шляхом правореалізації здійснюються суб'єктивні права і обов'язки, без яких учасники самотійно не зможуть втілити правові норми у життя; норми права визначають специфіку правовідносин, відповідно до якої визначається поведінка учасників правовідносин; є необхідною у випадку виникнення спору між учасниками правовідносин. Тоді у правозастосовчий процес включаються спеціальні державні органи, що наділені повноваженнями вирішувати конфлікт між учасниками правовідносин. Проте, у випадку вчинення правопорушення реалізація норм права здійснюється компетентними органами від імені держави; реалізація норм права виникає за необхідності здійснення контролю з боку держави в особі його спеціальних органів за законністю і доцільністю дій їх учасників або коли вимагається офіційне підтвердження наявності або відсутності конкретних фактів, спеціальне оформлення їх юридичної значимості [5, с.114].

Слід зазначити, що право, будучи реалізованим шляхом активної правомірної поведінки чи шляхом утримання від поведінки протиправної, є передумовою правопорядку в суспільстві.

Справжній правопорядок залежить від законності, яка є одним із засобів установлення та забезпечення у державі правопорядку. Порушення законності тягне порушення існуючого правопорядку, а порушення правового порядку є одночасно і порушенням вимог законності.

Законність і правопорядок перебувають у тісному взаємозв'язку. Зміцнення законності має своїм наслідком більш високий рівень правопорядку, і навпаки, порушення його веде до послаблення правопорядку.

Підсумовуючи, можна зазначити, що для забезпечення правопорядку та законності необхідна наявність реальної сили, якою можна вважати систему органів державної влади і самоуправління, правосуддя, нагляду тощо, які своєю діяльністю забезпечують відповідно до цілей дій громадян і організацій вимогам закону, які відповідають спільним інтересам держави і суспільства.

Список використаних джерел:

1. Трубецкой Е. Н. Лекции по энциклопедии права / Трубецкой Е.Н. - М.: Т-во А. И. Мамонтова, 1917. – 227 с.
2. Загальна теорія держави і права: підручник / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. О. В. Петришина. – Х.: Право, 2009. – 584 с.
3. Волинка К. Г. Теорія держави і права: навчальний посібник / К.Г. Волинка. – К.: МАУП, 2003. – 240 с.
4. Теорія держави і права / за заг. ред. В. В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 268 с.
5. Вопленко Н. Н. Реализация права: учебное пособие / Н.Н. Вопленко. – Волгоград: Изд-во Волг. гос. ун-та, 2001. – 48 с.